

Sagsnr.
2011-3869

Dokumentnr.
2011-17345

Kvalitetsstandard for ophold og aflastningsophold på
døgntilbud for børn og unge med handicap
(jf. Servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5 og 7)

Forord ved Socialborgmesteren.....	3
Resume.....	4
1. Indledende	5
1.1 Socialforvaltningens mission og målsætninger	5
1.2 Etisk kodeks for Københavns Kommune på handicapområdet..	5
1.3 Lovgrundlag	6
2. Sagsbehandling og visitation.....	7
2.1 Sagsgangen i en børnefamiliesag	7
2.2 Ansøgning eller underretning og afklaring.....	7
2.3 Børnefaglig undersøgelse samt funktionsevnevurdering	8
2.4 Social handleplan.....	9
2.5 Afgørelse af konkret tilbud.....	9
2.6 Iværksættelse af foranstaltning.....	10
2.7 Opfølgning og revurdering af handleplan	10
2.8 Afslutning på anbringelsen	11
2.9 Tavshedspligt.....	11
3. Serviceniveau	12
3.1 Samarbejdsaftalen.....	12
3.2 Udviklingsplaner	13
3.3 Samvær	13
3.4 Koloni/ferie.....	14
3.5 Opfølgning.....	14
4. Tilsyn.....	15
4.1 Pædagogisk tilsyn	15
4.2 Sundhedsfagligt tilsyn	15
5. Bruger- og pårørendeindflydelse	16
5.1 Brugerpolitik.....	16
5.2 Pårørendepolitik	17
5.3 Tilfredshedsundersøgelser	17
6. Magtanvendelse.....	18
6.1 Registrering og indberetning af fysisk magtanvendelse.....	18
7. Klageadgang	20
7.1 Klageadgang i forbindelse med aflastningsophold.....	20
7.2 Klageadgang i forbindelse med valg af konkret tilbud om ophold	20
7.3 Borgerrådgiveren	21
7.3 Klageadgang i forbindelse med magtanvendelse	21
8. Ydelsesbeskrivelser	22
8.1 Omsorgsydelse II: Personlig pleje og omsorg.....	23

**Mål- og rammekontoret
for handicap og psykiatri**

Bernstorffsgade 17, 4. sal
1592 København V

Telefon
3317 3742

Direkte telefon
2932 2276

E-mail
XB24@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683052

www.kk.dk

8.2 Omsorgsydelse II: Praktiske gøremål.....	24
8.3 Udviklingsydelse I: Støtte til personlig udvikling.....	25

Forord ved Socialborgmesteren

Jeg er glad for at kunne præsentere Socialforvaltningens kvalitetsstandard for Københavns Kommunes ophold og aflastningsophold på døgninstitutioner for børn og unge med handicap.

Formålet med kvalitetsstandarden er at give børn og unge med handicap, deres forældre samt sagsbehandlere en enkel og klar information om det serviceniveau, Socialudvalget har fastlagt for ophold og aflastningsophold på døgninstitutionerne for 2011.

Alle børn og unge har brug for støtte og udfordringer for at udnytte deres potentiale og udvikle sig. Børn og unge med handicap samt de voksne, der skal støtte barnet, kan i kortere eller længere tid have brug for ekstra støtte til denne proces.

Socialudvalgets overordnede målsætning med indsatsen på døgninstitutionerne på handicapområdet er, at indsatsen skal være helhedsorienteret og tage udgangspunkt i brugerens ønsker og behov.

Anbringelsen kan ske ud fra hensyn til barnet og/eller familien. Uanset hvad udfordringen er, er barnet/den unge en del af familien, og det er væsentligt at bevare familien som en enhed i videst muligt omfang, også når det gælder børn/unge med nedsat funktionsevne. Der skal således også altid tages stilling til en anmodning om hjemgivelse, men en døgnanbringelse kan for børn/unge med handicap være starten på en livslangt forløb.

Socialforvaltningens opgave er at sørge for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn/unge med funktionsnedsættelse og deres familier, udføres i samarbejde med forældrene og på en sådan måde, at det fremmer børns/unges udvikling, trivsel og selvstændighed. I det hele taget er det opgaven i videst muligt omfang at sikre børn/unge med funktionsnedsættelser samme muligheder, som børn uden funktionsnedsættelse.

Kvalitetsstandarden beskriver den hjælp og støtte, Socialudvalget mener, kan hjælpe barnet/den unge til at opnå en sådan positiv udvikling.

Mikkel Warming,
Socialborgmester

Resume

Nærværende kvalitetsstandard fastsætter det serviceniveau, man kan forvente at modtage i forbindelse med døgn- eller aflastningsophold på kommunale institutioner for børn og unge med handicap.

Afsnit 1 er et indledende afsnit, der omhandler Socialforvaltningens mission og målsætninger for den indsats, der ydes på kommunale døgn- og aflastningsophold og Københavns Kommunes etiske kodeks. Desuden beskrives institutionernes lovgrundlag.

Afsnit 2 omhandler sagsbehandlingen i forbindelse med visitationen til en døgninstitution. Afsnittet beskriver den børnefaglige undersøgelse den funktionsevnevurdering, barnet/den unge bliver mødt med ved den første kontakt med Handicapcentret, udarbejdelsen af den sociale handleplan samt ansøgning om plads eller aflastningsplads på en døgninstitution.

Afsnit 3 og 4 omhandler døgn- og aflastningsinstitutionerne. Afsnit 3 omhandler institutionernes serviceniveau, herunder udarbejdelsen af en udviklingsplan samt opfølgningen på den indsats, barnet/den unge ydes. Afsnit 4 omhandler tilsynet med døgninstitutionerne.

Afsnit 5, 6 og 7 omhandler retningslinjerne for henholdsvis bruger- og pårørendepolitik og magtanvendelse.

Afsnit 8 rummer kvalitetsstandardens tre ydelsesbeskrivelser, der på et detaljeret niveau beskriver den hjælp, man kan forvente, barnet/den unge modtager i forbindelse med ophold eller aflastningsophold på en af kommunens døgninstitutioner for børn og unge med handicap.

1. Indledende

Formålet med denne kvalitetsstandard er at oplyse om de ydelser, man kan forvente, at børn/unge og deres familier vil modtage i forbindelse med anvisning af en plads på en af kommunens døgn- eller aflastningsinstitutioner for børn og unge med handicap.

1.1 Socialforvaltningens mission og målsætninger

Socialforvaltningen har en mission om at bidrage til, at borgere i kontakt med Socialforvaltningen får mulighed for at udvikle og udnytte egne ressourcer til at realisere et godt liv og at bidrage til samfundet. På børneområdet betyder missionen mere konkret, at Socialforvaltningens tilgang til børn og unge tager afsæt i en målsætning om:

- At bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge
- At bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge
- At bidrage til samme grad af succes i voksenlivet som andre

Aflastning og døgntilbud er et tilbud for forældre til børn med funktionsnedsættelse om ophold uden for hjemme i en kortere eller længere periode. På institutioner kan pædagoger, psykologer, socialrådgivere og andet fagpersonale bidrage til barnet/den unges udvikling. Aflastning foregår typisk i kortere perioder, mens døgntilbud kan være et længerevarende eller varigt tilbud.

1.2 Etisk kodeks for Københavns Kommune på handicapområdet

Socialpædagogisk arbejde drejer sig om menneskelige møder, sårbare relationer, magtforhold samt faglighed. I disse situationer kan man som omsorgsmedarbejder ofte komme til at stå i vanskelige etiske dilemmaer, hvor der kan være tvivl om, hvordan man bør handle. Socialforvaltningen har derfor udarbejdet et etisk kodeks, som sætter en fælles handlingsramme for de ansatte i forvaltningen i forhold til de problemstillinger, der melder sig i mødet med barnet/den unge og dennes pårørende.

Det etiske kodeks er bygget om omkring fire grundlæggende etiske principper:

- Respekt for selvbestemmelse
- Hensyn til fysisk og psykisk integritet
- Agtelse for værdighed
- Omsorg for det sårbare liv

Se Socialforvaltningens etiske kodeks for borgere med handicap her:
<http://www.kk.dk/Borger/DetSocialeOmraade/Handicap/~media/5D9AA906BF0D4B819EB87D8006E0DB33.ashx>

1.3 Lovgrundlag

§ 52: Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, jf. dog §§ 56, 57 a, 57 b og 58, § 68, stk. 2 og 3, og § 68 a. En afgørelse efter stk. 3, nr. 8, kræver tillige samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Kommunen visiterer til ophold på aflastningsinstitutioner for børn og unge med handicap efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5

Kommunen visiterer til ophold på døgninstitutioner for børn og unge med handicap efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7

2. Sagsbehandling og visitation

Børn/unge med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse og deres familier, som er bosiddende i Københavns Kommune, kan søge hjælp via henvendelse til Handicapcenter København:

Handicapcenter København

Thoravej 29

2400 København NV

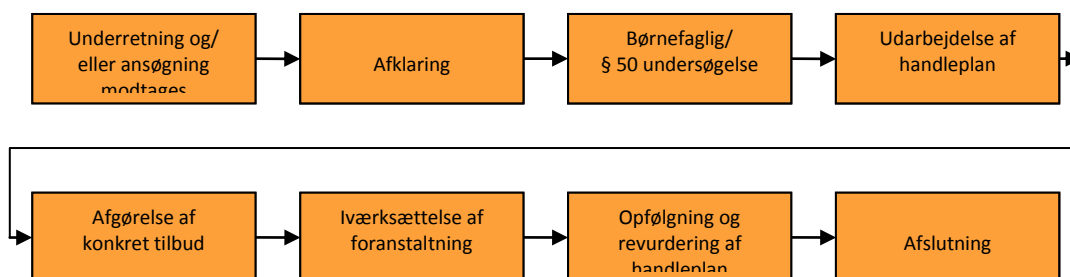
Telefon: 33 17 88 00

E-mail: hkc@sof.kk.dk

2.1. Sagsgangen i en børnefamiliesag

Nedenstående figur viser den typiske sagsgang i en børnefamiliesag, hvor der i alle faser som udgangspunkt skal ske en inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet/den unge.

Figuren forholder sig alene til de situationer, hvor der opstartes en undersøgelse og efterfølgende iværksættes en foranstaltning, og hvor sagen ikke er af akut karakter.

2.2. Ansøgning eller underretning og afklaring

I Handicapcenteret vil en sagsbehandler tage stilling til ansøgningen fra forældremyndighedsindehaveren og/eller underretning fra 3. part. En sag kan stoppe inden undersøgelsesfasen, hvis det vurderes, at der ikke er grundlag for at iværksætte en § 50-undersøgelse.

En sag kan ligeledes afsluttes, hvis man på baggrund af undersøgelsen, vurderer, at der ikke er grundlag for at iværksætte foranstaltning(er) efter § 50.

Såfremt der ikke vurderes at være en sådan bekymring for barnet/den unge, at der ikke er grundlag for at opstarte en børnefaglig undersøgelse, skal der træffes en formel afgørelse herom. Denne bør meddeles forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år skriftligt med klagevejledning, således at afgørelsen kan indbringes for Det Sociale Nævn, såfremt de ikke er enige i afgørelsen.

2.3 Børnefaglig undersøgelse samt funktionsevnevurdering

Hvis sagsbehandleren vurderer, at der er grundlag herfor, vil der blive foretaget en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 med henblik på at afdække barnets/den unges situation og eventuelle behov for hjælp. Den børnefaglige undersøgelse skal anlægge en helhedsbetragtning, og skal afdække følgende forhold:

1. Udvikling og adfærd
2. Familieforhold
3. Skoleforhold
4. Sundhedsforhold
5. Fritidsforhold og venskaber
6. Andre relevante forhold

Børn/unge skal i videst mulig omfang inddrages i deres egen sag. Udgangspunktet er, at Handicapcenteret har pligt til at tilbyde alle børn og unge en samtale, inden der træffes afgørelser om for eksempel anbringelse uden for hjemmet eller forebyggende foranstaltninger, herunder foranstaltning i form af aflastning uden for hjemmet.

Der er ikke konkret i lovgivningen taget stilling til, hvor unge børn sagsbehandleren skal tales med. Ankestyrelsens praksis viser dog, at man kan tale med børn ned til 3 års alderen, inden der træffes en afgørelse.

Samtale med barnet kan kun udelades i det omfang, barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod dens gennemførelse. Hvis samtalen ikke kan gennemføres, bør barnets holdning til den påtænkte foranstaltning søges tilvejebragt på anden måde.

Barnet/den unge har ret til at afslå at udtale sig. Børnesamtalen skal finde sted før og i forbindelse med en undersøgelse, ved beslutning om foranstaltning, i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner, under foranstaltningen, ved tilsyn og endelig ved foranstaltningens ophør. Unge over 15 år er selvstændig part i sagen.

Forældremyndighedsindehaveren kan ikke på barnets/den unges vegne give afslag eller nægte gennemførelsen af en børnesamtale.

Som en del af den børnefaglige undersøgelse foretages også en vurdering af barnets/den unges funktionsevne med henblik på at afklare, hvilket omfang af hjælp der er behov for. Funktionsevnevurderingen udgør en slags analyse, der vedrører barnets/den unges evne til at udføre forskellige aktiviteter af stor betydning for dagligdagen, herunder personlig pleje, praktiske gøremål mv.

Den børnefaglige undersøgelse skal efter servicelovens regler afsluttes senest fire måneder efter, kommunen er blevet opmærksom på, at barnet/den unge kan have et behov for støtte. I Københavns Kommune er der dog vedtaget et politisk mål om, at undersøgelser færdiggøres inden for 3 måneder.

Undersøgelsen skal munde ud i en konklusion i form af en procesbeslutning om:

1. At der ikke er grundlag for at iværksætte foranstaltninger
2. At der er grundlag for forebyggende foranstaltninger
3. At der er grundlag for anbringelse uden for hjemmet

Der er tale om procesbeslutninger, der ikke kan påklages til Det Sociale Nævn.

2.4 Social handleplan

Inden kommunen kan træffe afgørelse om en foranstaltning, skal der efter servicelovens § 140 udarbejdes en social handleplan, som udarbejdes i samarbejde med barnets/den unges forældremyndighedsindehaver. Handleplanen skal som udgangspunkt udarbejdes snarest muligt og senest indenfor fire måneder efter afslutning af § 50-undersøgelsen.

Hvis den børnefaglige undersøgelse viser et behov for, at barnet/den unge får en plads eller en aflastningsplads på en døgninstitution, vil den sociale handleplan tage højde derfor.

Den sociale handleplan skal angive formålet med indsatsen samt hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal bygge på den børnefaglige undersøgelse, og skal opstille mål og delmål i forhold til barnets/den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold.

Den sociale handleplan sætter som koordinerende handleplan det retningsgivende mål for den samlede indsats, der tilbydes. Det betyder, at alle andre planer skal være i overensstemmelse med indholdet i den sociale handleplan og skal understøtte det overordnede mål, som defineres deri.

Den sociale handleplan skal som minimum revideres hver 6. måned. Det er handicapcentret, der er ansvarlig for, at opfølgningen sker (se afsnit 3.3 for en udvidet beskrivelse af opfølgningsprocessen).

2.5 Afgørelse af konkret tilbud

Hvis sagsbehandleren vurderer, at barnet/den unge er berettiget til at søge om aflastning eller ophold på en af Københavns Kommunes døgninstitutioner etableret efter Servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5 og 7, vil der blive udarbejdet en indstilling, som behandles af visitationsenheden for børn og unge med handicap.

Når visitationsenheden modtager indstillingen, foretages endnu en vurdering af barnets/den unges situation med henblik på at vurdere, om barnet/den unge er omfattet af kriterierne for anvisning af en institutionsplads efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5 og 7. Visitationen lægger i den forbindelse stor vægt på at udføre en individuel og helhedsorienteret sagsbehandling for at sikre, at barnet/den unge visiteres

til det tilbud, der er mest egnet for barnet/den unge. Når handleplanen er afsluttet og godkendt, overdrages sagen til visitationsenheden, som finder et egnet sted.

Når visitationsenheden har foretaget en vurdering, vil familien modtage et brev med visitationsenhedens beslutning. I nogle tilfælde vil der ikke kunne fås en egnet plads med det samme.

Visitationsenheden har en sagsbehandlingsfrist på seks uger.

2.6. Iværksættelse af foranstaltning

I det øjeblik, der findes en egnet plads, vil familien modtage en afgørelse om konkret valg af anbringelsessted inklusiv oplysninger om den institution, hvor barnet vil få tilbud en plads. Klagemulighederne er opridset i afsnit 7.

Ifølge Servicelovens § 54, skal Socialforvaltningen tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson i forbindelse med barnets/den unges anbringelse udenfor hjemmet.

Læs mere om forældre støtten her:

<http://www.foraeldrestoetten.dk/index.html>

2.7. Opfølgning og revurdering af handleplan

Der skal løbende ske en opfølgning på den hjælp, barnet/den unge modtager som følge af de vanskeligheder, der beskrives i den sociale handleplan. Opfølgningen skal tage hensyn til barnets/den unges konkrete behov, og skal i videst muligt omfang ske i et samarbejde med forældremyndighedsindehaveren.

For børn i aflastning vil der som minimum blive fulgt op på barnets/den unges situation hver sjette måned via Handicapcentrets opfølgning på den sociale handleplan.

For de døgnanbragte børn vil der som minimum blive fulgt op på barnets/den unges situation fire til seks gange årligt. To gange om året skal Handicapcenteret foretage en opfølgning af den sociale handleplan. Fire gange vil institutionen følge op på udviklingsplanen.

Der kan derudover opstå et behov for at følge op på barnets/den unges situation på andre tidspunkter end i forbindelse med de formaliserede møder. Behovet kan eksempelvis opstå i forbindelse med magtanvendelse, væsentlige ændringer i barnets/den unges trivsel og adfærd eller i forbindelse med ny brugersammensætning på institutionen. I sådanne tilfælde vil det pædagogiske personale på institutionen tage kontakt til Handicapcentret med henblik på at aftale tid og sted for en ekstraordinær opfølgning.

Handicapcentret kan også følge op på sagen på baggrund af henvendelser fra fx forældre eller andre nærtstående, skole eller andre personer i barnets/den unges liv.

Endeligt vil der fra den unges 17. år (efter vedkommendes 16 års fødselsdag) ske en årlig opfølgning på den unges behov i form af en udredning via voksenudredningsredskabet. Dette gøres for at sikre en mere smidig og koordineret overgang fra ungdomstilværelsen til voksertilværelsen.

2.8. Afslutning på anbringelsen

Hvis det konstateres, at den hjælp, barnet/den unge ydes, ikke længere tjener sit formål, vil barnet/den unge på baggrund af en revisitation blive tilbudt en støtte, der modsvarer barnets/den unges konkrete behov.

Foranstaltningen kan også ophøre, fordi barnet fylder 18 år, og der ikke er grundlag for at videreføre foranstaltningen som efterværn.

Der skal i forbindelse med en hjemgivelse træffes afgørelse om en hjemgivelsesperiode, der højst må vare 6 måneder. Denne periode skal bruges til at forberede barnets/den unges hjemgivelse i forhold til skole eller daginstitution, eventuelle foranstaltninger i hjemmet eller lignende hjælp. Der skal i den forbindelse udarbejdes en handleplan for hjemgivelse.

Ved de unge, der fylder 18 år, skal der tages stilling til, om der er grundlag for efterværn.

Ved udskrivning fra døgninstitutionsplads følges Center for Børn med Handicaps "Plan for udskrivning".

2.9 Tavshedspligt

Alle børn/unge på døgntilbud samt forældremyndighedsindehaver er omfattet af regler om tavshedspligt i henhold til Straffelovens § 152 samt Forvaltningslovens § 27, hvor enhver, der virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger.

Som udgangspunkt gælder, at enhver personoplysning er fortrolig, og derfor ikke må videregives, uden der er givet samtykke dertil. Det er tilladt at videregive relevante oplysninger indenfor samme forvaltning, men på tværs af forvaltninger skal der foreligge samtykke fra den/de personer, oplysningerne vedrører.

Reglerne skal sikre mod, at oplysninger om dine private forhold ikke uberettiget videregives til uvedkommende.

3. Serviceniveau

Med henblik på at skærpe sin indsats har Socialforvaltningen foretaget en kategorisering af den hjælp, barnet/den unge tilbydes, når der anvises en plads eller en aflastningsplads på en af kommunens døgninstitutioner for børn og unge med handicap. Kategoriseringen har medført fire ydelser i form af en basisydelse og tre individuelle ydelser.

Basisydelsen er en ydelse, som altid leveres i forbindelse med ophold på døgninstitutionen, og som blandt andet udgøres af gruppeaktiviteter og af pædagogisk personale.

De tre individuelle ydelser er:

- Omsorgsydelse I: Personlig pleje og omsorg
- Omsorgsydelse II: Praktiske gøremål
- Udviklingsydelse I: Støtte til personlig udvikling

Det konkrete omfang af den hjælp, barnet/den unge tilbydes, vil altid bero på en individuel og konkret vurdering af barnets/den unges funktionsevne og barnets/den unges behov på et givent område, som det fremgår af den sociale handleplan. Hjælpens overordnede mål er at sikre barnet de mest optimale rammer for udvikling, og barnets/den unges tilbud om støtte tilpasses løbende, når barnets/den unges behov ændrer sig.

Se ydelsesbeskrivelserne for en detaljeret gennemgang af serviceydelsernes indhold og omfang (jf. afsnit 8).

3.1 Samarbejdsaftalen

Udgangspunktet er, at det er Handicapcentret, der træffer afgørelse om forhold under anbringelsen, herunder samvær med forældre og andre nærtstående til barnet/den unge, uddannelse, behandling med videre. Idet bestemmelsen i servicelovens § 69, stk. 2, ikke er udtømmende, at bestemmelsen er der fra lovgivers side ikke lagt faste rammer for, hvilke forhold Handicapcentret kan træffe afgørelser om i forbindelse med anbringelsen.

I indskrivningsforløbet udarbejdes der en samarbejdsaftale, der skal danne grundlag for samarbejdet mellem forældremyndighedsindehaveren og institutionen i den periode, hvor barnet/den unge bor på institutionen. For unge fra 15 år gælder, at de inddrages i den udstrækning, det er muligt.

Samarbejdsaftalen indeholder aftaler omkring:

- Temaer i barnets hverdag (tøj køb, frisørbesøg mv.)
- Deltagelse i møder med dagtilbud/skole/fritidstilbud
- Samvær, besøgsordninger og regulering af anden kontakt med forældrene i overensstemmelse med de mål og delmål, der er oplyst i handleplanen for barnet/den unge samt eventuelle afgørelser, Handicapcentret har truffet
- Hyppighed og form på fremtidigt samarbejde (fx telefonsamtaler, møder mv.)

- Aftaler om samvær og regulering af anden kontakt med andre pårørende/venner i overensstemmelse med de mål og delmål, der er oplyst i handleplanen for barnet/den unge samt eventuelle afgørelser, Handicapcentret har truffet.
- Aftaler med andre samarbejdspartnere (læger, speciallæger mv.)

3.2 Udviklingsplaner

Alle døgninstitutioner for børn og unge med handicap i Københavns Kommune anvender det fælles udviklingsplanskoncept, der er udviklet i Center for Børn med Handicap. Institutionerne og Handicapcenteret samarbejder om de mål og delmål, som danner grundlag for arbejdet med barnet/den unge. Målene vedrører eksempelvis barnets udvikling, adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber. Ved planens udarbejdelse inddrages forældremyndighedsindehaveren og i visse tilfælde også barnet/den unge. Med inddragelsen skabes et fælles udgangspunkt for arbejdet med barnet for både forældremyndighedsindehaverne og professionelle omkring barnet.

Udviklingsplanen er underordnet den sociale handleplan, hvorfor indholdet skal harmonere med indholdet og understøtte målene i den sociale handleplan.

Udviklingsplanen skal evalueres og eventuelt revideres minimum hver fjerde måned.

Aflastningsinstitutionen anvender ikke udviklingsplaner, men arbejder derimod på at understøtte de mål, der arbejdes med i hjemmet og i barnets dagtilbud/skole. Dette sker efter en skabelon fastlagt i Center for børn med handicap.

Døgninstitutionerne arbejder aktivt med pædagogisk målsætning, hvorimod aflastningsinstitutionen primært arbejder med et pædagogisk indhold.

3.3 Samvær

For døgnanbragte børn, skal der både i den sociale handleplan og samarbejdsaftalen tydeligt fremgå omfang og rammer for barnets samvær med forældre og eventuel anden familie. Herunder 1) samværets omfang, 2) hvor det finder sted, 3) hvornår det finder sted, 4) hvordan og ikke mindst hvilken støtte barnet/familien har brug for til at opretholde en god relation.

Hvis der er behov for det, træffer Handicapcentret en egentlig afgørelse omkring samværet – både med forældrene og med øvrige familiemedlemmer eller andre netværkspersoner i barnets liv.

Såfremt der er behov for, at der er en 3. person til stede under barnets samvær med forældrene – overvåget samvær – skal afgørelse herom træffes af kommunens Børn- og ungeudvalg. Man kan ikke ved samtykke undlade at gå i Børn – og ungeudvalg.

Døgninstitutionen kan i nogen ustrækning yde støtte til samvær i institutionen, men ved behov for støtte til samvær i hjemmet (herunder ferie), skal der ansøges om midler til dette i handicapcenteret. Afgørelse om, hvorvidt der skal være støttet samvær, træffes af Handicapcentret.

3.4 Koloni/ferie

I det omfang det vurderes, at gruppen af døgnanbragte børn vil have glæde af at komme på koloni sammen, og i det omfang institutionens ressourcer tillader det, vil der være mulighed for, at døgninstitutionen afholder kolonier.

Beslutning om at barnet/den unge skal deltage i koloni, skal så vidt muligt foregå i samarbejde med forældremyndighedsindehaver. Vil forældremyndighedsindehaver ikke samtykke til, at barnet/den unge, der er anbragt uden for hjemmet, kan tage på koloni, kan Handicapcentret træffe en afgørelse om, at barnet/den unge skal med på koloni – dette er særligt vigtigt ved ferier/kolonier, der foregår i udlandet. Sådanne afgørelser kan påklages til Det Sociale Nævn.

3.5 Opfølgning

Der skal løbende ske en opfølgning på den hjælp, barnet/den unge modtager som følge af de vanskeligheder, der beskrives i den sociale handleplan. Opfølgningen skal tage hensyn til barnets/den unges konkrete behov, og skal i videst muligt omfang ske i et samarbejde med forældremyndighedsindehaveren.

Se afsnit 2.7 for en uddybning af opfølgningen på de sociale handleplaner.

Hvis det konstateres, at den hjælp, barnet/den unge ydes, ikke længere tjener sit formål, vil barnet/den unge på baggrund af en revisitation blive tilbudt en støtte, der modsvarer barnets/den unges konkrete behov.

4. Tilsyn

Der føres eksternt tilsyn med alle Københavns Kommunes døgninstitutioner på handicapområdet.

4.1. Pædagogisk tilsyn

Tilsynet udføres som udgangspunkt én gang årligt, og varetages af Revas ApS. Udover de årlige tilsyn kan der på udvalgte døgninstitutioner finde uanmeldte akuttilsyn sted, som enten foranlediges af det centrale kontor i Socialforvaltningen, hvorunder institutionen hører, eller af Revas ApS.

Tilsynet beskæftiger sig med barnets/den unges forhold, institutionens fysiske rammer, personaleforhold, myndighedsforhold og særlige lokale forhold. Derudover vil Revas ApS undersøge spørgsmål om indflydelse og inddragelse i praksis af barnet/den unge og dennes pårørende samt afdække eventuelle klager fra børn/unge samt deres pårørende i det forløbne år.

Endeligt vil Revas ApS hvert år stille skarpt på særlige fokusområder for fagområdet, som godkendes af Socialudvalget.

Alle tilsynsrapporter offentliggøres på www.kk.dk. Offentliggørelsen sker senest to uger efter, forvaltningen har modtaget den endelige tilsynsrapport fra Revas ApS. Offentliggørelsen sker sammen med eventuel handleplan, der angiver hvilken opfølgning, der skal ske som følge af tilsynet.

4.2. Sundhedsfagligt tilsyn

Formålet med tilsynet, er at forbedre den sundhedsfaglige indsats for beboerne på Kommunens institutioner. Tilsynet følger de samme retningslinjer som for plejehjemstilsynene, og er beskrevet i Sundhedsstyrelsens "Vejledning om tilsyn med plejehjem, plejeboligbebyggelser og tilsvarende boligenheder af december 2001". Den relevante lovgivning, som ligger til grund for tilsynet, findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk Tilsynet foretages i henhold til kontrakt mellem Københavns Kommune, Socialforvaltningen og Embedslægerne Hovedstaden om tilsyn med boenheder for fysisk og psykisk udviklingshæmmede.

Sundhedsstyrelsen vurderer, om personalet i fornødent omfang er vejledt og instrueret, så plejen og behandlingen foregår sundhedsfagligt forsvarligt. Sundhedsfaglige forhold, herunder procedurer vedrørende dokumentationen og medicinbehandling bliver gennemgået, og det vurderes, om beboernes patientrettigheder bliver tilgodeset. Samarbejdet med beboernes praktiserende læge, speciallæger og hospitaler m.v. bliver belyst, og der foretages en vurdering af, om hygiejnen, ernæringen og aktiveringen er tilfredsstillende. Endelig bemærkes det, hvis der er bygnings- og indeklimaforhold, der kan medføre helbredsmæssige problemer for beboerne.

5. Bruger- og pårørendeindflydelse

Socialudvalget vedtog ultimo 2009 en brugerpolitik og en pårørendepolitik på handicapområdet, hvis overordnede formål er at styrke kvaliteten i Socialforvaltningens indsats overfor borgere med handicap.

5.1 Brugerpolitik

Brugerpolitikken er for børn, unge og voksne i København, der har et handicap. Brugerpolitikken er også for de voksne, der har forældremyndigheden over børn eller unge med handicap. Brugerpolitikken beskæftiger sig med, hvordan barnet/den unge og især myndighedspersonen har ret til brugerindflydelse, brugerinddragelse og til dels selvbestemmelse på en række forskellige områder, der vedrører den hjælp, barnet/den unge tilbydes.

Forvaltningen har i forbindelse med arbejdet med børn og unge en særlig forpligtelse til at overveje, hvordan familie og netværk kan inddrages systematisk i sagsbehandlingen. Der foregår som udgangspunkt et løbende samarbejde omkring det enkelte barn eller den enkelte unge mellem ledelse og medarbejdere og forældremyndighedsindehaveren. Omfanget af kontakten og informationen til forældrene drøftes og tilrettelægges i samarbejdsaftalen og på faste møder.

Brugerpolitikken skelner mellem to former for brugerindflydelse:

1. *Indflydelse på egen sag.* Her er der tale om forældrene og til en vis grad barnets/den unges mulighed for at få indflydelse i forhold til den konkrete sagsbehandling, udarbejdelsen af handleplaner mv. Forvaltningen har i forbindelse med arbejdet med børn og unge en særlig forpligtelse til at overveje, hvordan familie og netværk kan inddrages systematisk i sagsbehandlingen. Der foregår som udgangspunkt et løbende samarbejde omkring det enkelte barn eller den enkelte unge mellem ledelse og medarbejdere og forældremyndighedsindehaveren. Omfanget af kontakten og informationen til forældrene drøftes og tilrettelægges i samarbejdsaftalen og på faste møder.
2. *Indflydelse på det fælles.* Kommunen har en pligt til at sørge for, at alle opgaver og tilbud til børn og unge udføres i samarbejde med forældrene. På alle vore botilbud til børn og unge er der nedsat forældreråd og bruger/børneråd. På bruger/børnerådsmøderne har børnene og/eller de unge mulighed for at få indflydelse på bl.a. fritidsaktiviteter og kostplaner. Institutionen har metodefrihed i forhold til udformningen af dette – dog skal der tages hensyn til institutionens målgruppe og dens muligheder i forhold til deltagelse.

Alle døgninstitutioner til børn bør have et forældreråd. Formålet med forældrerådene er at sikre en mere sammenhængende orientering og information til forældrene om de overordnede rammer og vilkår for drift og udvikling af det enkelte tilbud. Forældrerådet mødes typisk fire gange om året. Forældrerådet har udtaleret i spørgsmål, der vedrører tilbuddets drift. Institutionen har metodefrihed i forhold til udformningen af dette – dog

skal der tages hensyn til institutionens målgruppe samt forældrenes muligheder i forhold til deltagelse.

Brugerinddragelse handler om, at familien og/eller barnet/den unge kan have ret til at blive hørt i en sag, uden familien og/eller barnet/den unge nødvendigvis har indflydelse på den endelige beslutning i sagen. Brugerinddragelse vedrører også situationer, hvor familien og/eller barnet/den unge ikke selv ønsker indflydelse, men stadig kan eller skal inddrages i sagsbehandlingen.

Selvbestemmelse er en overordnet, lovgivningsmæssig rettighed, som betyder, at barnet/den unge har ret til at have indflydelse på sit eget liv.

Socialforvaltningen ønsker at blive ved med at udvikle måder, som gør brugerindflydelse og brugerinddragelse mulig, både hvad angår den individuelle indsats og den fælles indsats.

Se brugerpolitikken her:

<http://www.kk.dk/Borger/DetSocialeOmraade/Handicap/PlanerOgPolitikker.aspx>

5.2 Pårørendepolitik

Formålet med pårørendepolitikken er at skabe større kvalitet i den indsats, Socialforvaltningen tilbyder borgerne. Pårørende kan eksempelvis være barnets/den unges bedsteforældre, søskende eller andre personer, barnet/den unge er tæt knyttet til.

Der foregår et løbende samarbejde omkring det enkelte barn/den enkelte unge mellem ledelse, medarbejdere og forældremyndighedsindehaveren. Pårørende kan inddrages i samarbejdet, hvis barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren giver samtykke.

Se pårørendepolitikken her:

<http://www.kk.dk/Borger/DetSocialeOmraade/Handicap/PlanerOgPolitikker.aspx>

5.3 Tilfredshedsundersøgelser

Der foretages primo 2011 en omfattende brugertilfredshedsundersøgelse på børnehandicapområdet. Undersøgelsen sker med udgangspunkt i ovennævnte bruger-/pårørende-politik. Formålet med tilfredshedsundersøgelsen er at identificere tilbuddenes styrker og indsatsområder med henblik på at forbedre kvaliteten af indsatsen over for børnene/de unge. Resultatet af tilfredshedsundersøgelsen forventes at ligge klar primo 2011.

6. Magtanvendelse

Socialforvaltningen har et mål om at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i den personlige frihed mest muligt.

Det er døgninstitutionens leder, der har ansvaret for, at institutionen overholder reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i din personlige frihed. For at sikre, at reglerne overholdes, skal alle medarbejdere på institutionen kende til reglerne. Det er derudover vigtigt, at der på institutionen løbende foregår en dialog om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Serviceovens kapitel 24 fastlægger rammer og retningslinjer for magtanvendelse. Området er yderligere reguleret i bekendtgørelsen om magtanvendelse over for børn og unge anbragt uden for hjemmet, jf. bekendtgørelse nr. 1093 af 21. oktober 2010 – herefter kaldet magtbekendtgørelsen.

Hvis der ikke er tale om børn, der er anbragt uden for hjemmet, reguleres reglerne for magtanvendelse i straffelovens bestemmelser om nødret og nødværge.

Serviceovens regler om magtanvendelse over for børn/unge, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsen, der er anbragt udenfor hjemmet, gælder kun for døgnanbragte børn/unge i døgninstitutioner og på opholdssteder.

Magtanvendelse over for børn og unge må kun anvendes, hvis der er hjemmel til det. Magtanvendelse må aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk bistand. Magtanvendelse skal begrænses til det absolut nødvendige, og skal i øvrigt stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået hermed.

Legemlig afstraffelse er ikke tilladt. Ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling af børn og unge er ikke tilladt.

Ved indgåelse af samarbejdsaftalen med barnets/den unges forældremyndighedsindehaver, informeres barnet/den unge samt dennes forældremyndighedsindehaver om indholdet af "Bekendtgørelsen om magtanvendelse overfor børn og unge anbragt uden for hjemme". I samarbejdsaftalen træffes der aftale om, hvordan forældrene konkret informeres, hvis der har været anvendt magt. Forældremyndighedsindehaver kan ikke frasige sig denne information.

6.1 Registrering og indberetning af fysisk magtanvendelse

Alle døgninstitutioner og opholdssteder for børn/unge skal efter magtbekendtgørelsens regler registrere og indberette alle former for fysisk magtanvendelse, såvel 'tilladte' som 'ikke-tilladte' magtanvendeshandlinger. Indberetningen skal ske til det centrale kontor i Socialforvaltningen, hvorunder tilbuddet hører. På baggrund af indberetningerne foregår der i forvaltningen en løbende opfølgning på

magtanvendelserne. Endvidere orienteres Socialudvalget kvartalsvist om udviklingen på området.

På institutionerne arbejdes der systematisk og løbende med opfølgning på de situationer, hvor det har været nødvendigt at anvende magt. Det er i den forbindelse målet at forsøge at skabe pædagogik, rammer og procedurer, således at man fremover kan håndtere barnet/den unge uden anvendelse af magt.

7. Klageadgang

7.1 Klageadgang i forbindelse med aflastningsophold

Forældremyndighedsindehaver og barnet, der er fyldt 12 år, kan klage over Københavns Kommunes afgørelse om valg af konkret opholdssted efter § 52, stk. 3, nr. 5. Der kan også klages over den børnefaglige undersøgelse i forhold til faktuelle fejl og dens udfald i form af foranstaltningstype samt den sociale handleplan.

Du skal sende din klage over afgørelsen senest fire uger efter den dato, du har modtaget den. Klagen sendes til Visitationsenheden for børn med handicap:

Handicapcenter København

Visitationsenheden for børn med handicap
Thoravej 29
2400 København NV

7.2 Klageadgang i forbindelse med valg af konkret tilbud om ophold

Forældremyndighedsindehaver og barnet, der er fyldt 12 år, kan klage over Københavns Kommunes afgørelse om valg af konkret opholdssted efter § 52, stk. 3, nr. 7. Der kan også klages over den børnefaglige undersøgelse i forhold til faktuelle fejl og dens udfald i form af foranstaltningstype samt den sociale handleplan.

Du skal sende din klage over afgørelsen senest fire uger efter den dato, du har modtaget den. Klagen sendes til Visitationsenheden for børn med handicap:

Handicapcenter København

Visitationsenheden for børn med handicap
Thoravej 29
2400 København NV

Idet visitationsenheden modtager klagen, genovervejes afgørelsen. Hvis genovervejelsen ikke fører til, at afgørelsen ændres, sender visitationsenheden klagen videre til Det Sociale Nævn til endelig afgørelse:

Det Sociale Nævn

Statsforvaltningen Hovedstaden
Borups Allé 177
2400 København NV

En klage vil som udgangspunkt have opsættende virkning, hvilket betyder, at anbringelsen ikke kan effektueres, hvis forældrene klager, førend Det Sociale Nævn har stadfæstet kommunens afgørelse.

7.3 Borgerrådgiveren

Der kan også klages til Københavns Kommunes Borgerrådgiver, der specielt tager sig af klager over kommunens sagsbehandling, personalets opførsel eller personalets udførelse af praktiske opgaver. Borgerrådgiveren tager sig også af klager over diskrimination.

Københavns Kommunes Borgerrådgiver

Vester Voldgade 2A

1552 København V

Tlf. 33 66 14 00

E-mail: borgerraadgiveren@kk.dk

Borgerrådgiveren ikke kan behandle klager over kommunens afgørelser, men hvis Borgerrådgiveren ikke kan tage sig af en klage, vil han altid sørge for at sende klagen videre til den myndighed, som kan behandle klagen.

7.3 Klageadgang i forbindelse med magtanvendelse

Forældremyndighedsindehaver kan klage til Det Sociale Nævn, hvis barnet/den unge har været udsat for et indgreb i barnets/den unges personlige frihed.

Klagen skal sendes til Socialforvaltningen, der videresender klagen til

Det

Sociale

Nævn:

Socialforvaltningen

Drifts- og udviklingskontoret for handicap og psykiatri

Bernstorffsgade 17, 4. sal

1592 København V

Hvis Det Sociale Nævn godkender indgrebet, kan man klage over denne afgørelse til Den Sociale Ankestyrelse. Klagen sendes til Det Sociale Nævn, der videresender klagen til Den Sociale Ankestyrelse:

Det Sociale Nævn

Statsforvaltningen Hovedstaden

Borups Allé 177

2400 København NV

8. Ydelsesbeskrivelser

Med henblik på at skærpe indsatsen har Socialforvaltningen foretaget en kategorisering af den hjælp, barnet/den unge tilbydes, når barnet/den unge anvises en plads på en af kommunens døgn- og aflastningstilbud for børn og unge med handicap. Kategoriseringen har medført fire ydelser i form af en basisydelse og tre individuelle ydelser, der sammen med den sociale handleplan samlet set omfatter den hjælp, der er indeholdt i Servicelovens §§ 44, 49 og 50.

Basisydelsen er en ydelse, som altid leveres i forbindelse med ophold på et af kommunens ophold og aflastningsophold på døgntilbud for børn og unge med handicap. Basisydelsen leveres som en gruppeydelse, der blandt andet udgør gruppeaktiviteter og fysisk tilstedeværelse. Basisydelsen består som udgangspunkt af 3-8 timers hjælp om ugen.

De tre individuelle ydelser er delt op i to spor; et omsorgsspor og et udviklingsspor. Sporene tager udgangspunkt i Socialforvaltningens handicapplan for 2010-2014. De to spor er motiveret af et ønske om i højere grad at kunne målrette tilbuddenes indsats til de forskellige målgruppers divergerende behov samt at etablere en mere dynamisk tilbudsprofil, som tager højde for den enkelte brugers forandringspotentiale og understøtter den almindelige udvikling.

De tre individuelle ydelser er:

- Omsorgsydelse I: Personlig pleje og omsorg
- Omsorgsydelse II: Praktiske gøremål
- Udviklingsydelse I: Støtte til personlig udvikling

De individuelle ydelser leveres på forskellige niveauer, som uddybes i de følgende ydelsesbeskrivelser.

Det konkrete omfang af den hjælp, barnet/den unge tilbydes, vil altid bero på en individuel og konkret vurdering af barnets/den unges funktionsevne og behov på et givent område, med særligt udgangspunkt i målsætningen i den sociale handleplan (jf. afsnit 2 og 3). Barnet/den unge vil således godt kunne opleve at modtage let støtte til én ydelse og moderat, omfattende eller massiv støtte til en anden ydelse.

Hjælpens overordnede mål er at bidrage til, at barnets/den unge sikres støtte til at udvikle sine potentialer bedst muligt, så barnet/den unge bliver mere selvhjulpne og opnår øget livskvalitet. Tilbuddet om støtte tilpasses løbende, når barnets/den unges behov ændrer sig (jf. afsnit 3.5).

8.1 Omsorgsydelse II: Personlig pleje og omsorg

Formålet med ydelsen er at medvirke til, at barnet/den unge bl.a. sikres en god hygiejnisk standard og i så høj grad som muligt lærer at varetage dette selvstændigt. Ydelsen kan blandt andet bestå af hjælp til (at lære) funktioner som:

- At bade og vaske sig
- At klæde sig af og på
- At gå på toilettet
- At pleje kroppen
- At tage vare på sig selv psykisk og fysisk
- At forhindre sygdom/tab af erhvervsevne
- At indtage egen medicin
- At kommunikere verbalt og nonverbalt
- At omgås samboende og andre
- At kunne forstå andres reaktioner og følelser
- At drage omsorg for andre
- At udtrykke ønsker
- At beskæftige sig selv

Let støtte

Barnet/den unge er den *aktive* part, men har brug for verbal støtte og vejledning for at kunne håndtere aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 3 til 8 timer om ugen.

Moderat støtte

Barnet/den unge er den *aktive* part, men har brug for moderat hjælp for at kunne håndtere aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 8-13 timer om ugen.

Omfattende støtte

Barnet/den unge deltager, men har brug for omfattende støtte for at udføre aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 13-18 timer om ugen.

Massiv støtte

Barnet/den unge er *ude af stand* til at udføre aktiviteten, og har behov for massiv støtte for at kunne udføre aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 18-28 timer om ugen.

8.2 Omsorgsydelse II: Praktiske gøremål

Formålet med ydelsen er at sikre, at barnet/den unge får en ernæringsrigtig kost, og at barnets/den unges praktiske gøremål såsom tøj køb, madlavning og rengøring varetages. Ydelsen indeholder fællesaktiviteter i form af fælles måltider samt hjælp til administration af egne lomme penge. Ydelsen kan blandt andet bestå af hjælp til (at lære) funktioner som:

- At spise og drikke
- At sikre indkøb af hverdagens varer
- At lave mad
- At gøre rent
- At vaske tøj
- At flytte sig
- At færdes i egen bolig
- At færdes udendørs
- At færdes i trafikken
- At anvende kollektive transportmidler
- At administrere egne lomme penge

Let støtte

Barnet/den unge er den *aktive* part, men har brug for verbal støtte og vejledning for at kunne håndtere aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 2-5 timer om ugen.

Moderat støtte

Barnet/den unge er den *aktive* part, men har brug for moderat hjælp for at kunne håndtere aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 5-7 timer om ugen.

Omfattende støtte

Barnet/den unge deltager, men har brug for omfattende støtte for at udføre aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 7-11 timer om ugen.

Massiv støtte

Barnet/den unge er *ude af stand* til at udføre aktiviteten, og har behov for massiv støtte for at kunne udføre aktiviteten.

Svarer til en individuel ydelse på 11-17 timer om ugen.

8.3 Udviklingsydelse I: Støtte til personlig udvikling

Formålet med ydelsen er at forbedre barnet/den unges funktionsniveau. Ydelsen udgør en særlig pædagogisk, sundhedsmæssig eller træningsmæssig indsats, der på baggrund af barnet/den unges forandringspotentiale skal hjælpe til at udvikle funktionsevnen på et givent område. Dette gælder både hvad angår små og større udviklingstrin.

Ydelsen kan blandt andet bestå af hjælp til (at lære) funktioner som:

- At udvikle funktionsniveau
- At tage initiativ
- At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter/strukturere egen hverdag
- At kunne koncentrere sig
- At kunne kontrollere impulser

Ideen bag udviklingsydelsen er, at de børn/unge, der har det største udviklingspotentiale, også modtager den mest intensive hjælp med henblik på at hjælpe barnet/den unge til at blive mest mulig selvhjulpne – ideelt set helt uafhængig af det givne tilbud.

Massiv støtte

Barnet/den unge har et stort forandringspotentiale, og vil på baggrund af massiv støtte kunne udvikle barnets/den unges funktionsniveau markant. Svarer til en individuel ydelse på 3-4 timer om ugen.

Moderat støtte

Barnet/den unge har et godt forandringspotentiale, og vil på baggrund af moderat støtte kunne udvikle barnets/den unges funktionsniveau betragteligt. Svarer til en individuel ydelse på 2-3 timer om ugen.

Let støtte

Barnet/den unge har forandringspotentiale, og vil på baggrund af let støtte kunne udvikle barnets/den unges funktionsniveau til det bedre. Svarer til en individuel ydelse på 1-2 timer om ugen.